

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

DEPARTAMENT JAKOŚCI EDUKACJI

DJE-WEK- DP-5000-26/2013

Warszawa, 2013-04-26

Panowie

prof. dr hab. Andrzej Jasiński
Przewodniczący Rady Programowej
I Ogólnopolskiego Kongresu Recyklingu

Michał Korkozowicz

Prezes
Zarządu REBA O.O.S.A.
ul. Kubickiego 19/16
02-954 Warszawa

Szanowni Panowie,

odpowiadając na pismo z 9 kwietnia 2013 r., uprzejmie informuję, że minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa w drodze rozporządzenia podstawy programowe wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego.

Podstawa programowa definiuje obowiązkowe cele i treści nauczania, w tym umiejętności opisane w formie ogólnych i szczegółowych wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności, które powinien posiadać uczeń po zakończeniu określonego etapu edukacyjnego oraz zadania wychowawcze szkoły, uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego i programach nauczania.

Począwszy od 1 września 2009 r., w polskim systemie oświaty obowiązuje nowa podstawa programowa uregulowana w rozporządzeniu z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, które zostało zastąpione rozporządzeniem z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977), w której zostały zawarte treści nauczania z zakresu edukacji ekologicznej.

Cele oraz treści nauczania dotyczące edukacji o gospodarce odpadami uwzględnia w szczególności podstawa programowa przedmiotów takich,

jak *przyroda, biologia, geografia, chemia, fizyka, zajęcia techniczne* oraz przedmiot uzupełniający: *przyroda*.

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego kładzie jednocześnie nacisk na kształtowanie postaw takich, jak społecznej, ciekawości poznawczej, inicjatywności, obywatelskiej, odpowiedzialności, które istotnie wzmacniają wychowanie uczniów do życia w zgodzie z przyrodą oraz ugruntowanie ich wiedzy w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i właściwego z nimi postępowania.

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego poprzez budowanie systemu wartości, w tym wychowywanie dzieci tak, aby orientowały się w tym, co jest dobre, a co złe, również poprzez rozwijanie umiejętności społecznych oraz budowanie dziecięcej wiedzy o świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym, sprzyja kształtowaniu świadomości dziecka w zakresie poszanowania własnego otoczenia stosownie do jego wrażliwości oraz możliwości poznawczych. Warto też podkreślić, że dzieci w wieku przedszkolnym są wdrażane do dbałości o porządek w swoim otoczeniu, a ponadto wychowywane w poszanowaniu roślin i zwierząt.

Uczniowie I etapu edukacyjnego (klasy I – III szkoły podstawowej) w ramach obszaru *edukacja przyrodnicza* poznają zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka - zatrucie powietrza i wód, wyrzucanie odpadów i spalanie śmieci itp. Powinni więc wiedzieć, jak chronić przyrodę, nie śmiecić, szanować rośliny, segregować śmieci, a ponadto rozumieć sens stosowania opakowań ekologicznych.

Na II etapie edukacyjnym (klasy IV – VI) podstawa programowa *przyrody* określa cele ogólne, tzn. poszanowanie przyrody, w tym zachowanie się w środowisku zgodnie z obowiązującymi zasadami oraz podejmowanie działań na rzecz ochrony przyrody. Uczeń poznaje zatem relację człowiek a środowisko, uczy się prowadzenia obserwacji i prostych doświadczeń wykazujących zanieczyszczenie najbliższego otoczenia, uzasadniania potrzeby segregacji odpadów, wskazywania możliwości ich ponownego przerobu (powołując się na właściwości substancji).

Natomiast na lekcjach *zajęć technicznych* uczniowie zdobywają umiejętność wskazywania rozwiązań problemów rozwoju środowiska technicznego, w tym poznają zasady segregowania i możliwości przetwarzania odpadów z różnych materiałów oraz opracowywania projektów racjonalnego gospodarowania surowcami wtórnymi w najbliższym środowisku: w domu, na osiedlu, w swojej miejscowości.

Podstawa programowa *geografii* na III etapie edukacyjnym (gimnazjum) kładzie nacisk na przygotowanie uczniów do identyfikowania oraz wyjaśniania zjawisk i procesów w środowisku przyrodniczym.

Treści nauczania *biologii* wskazują na globalne i lokalne problemy środowiska, w tym konieczność segregowania odpadów w gospodarstwie domowym oraz konieczność specjalnego postępowania ze zużytymi bateriami, świetłówkami, przeterminowanymi lekami. Uczniowie powinni również potrafić zaproponować działania ograniczające wytwarzanie odpadów w gospodarstwach domowych.

Podstawa programowa *etyki* zwraca uwagę na stosowanie zasad harmonijnego współistnienia i współdziałania ze środowiskiem społecznym i przyrodniczym.

Na IV etapie edukacyjnym (szkoły ponadgimnazjalne) cele kształcenia *geografii* w zakresie podstawowym zakładają przygotowanie uczniów do rozumienia relacji człowiek-przyroda-społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.

W ramach lekcji *biologii* uczeń zdobędzie umiejętność wyjaśniania zależności przyczynowo - skutkowych między faktami dotyczącymi zagadnień ekologicznych i środowiskowych. Uczeń będzie potrafił uzasadnić konieczność międzynarodowej współpracy w celu zapobiegania zagrożeniom przyrody.

Przedmiot uzupełniający: *przyroda* ma na celu gruntowne zapoznanie ucznia z ideą zrównoważonego rozwoju oraz zasadami, którymi powinna kierować się gospodarka świata.

Zdefiniowane w podstawach programowych wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego obowiązkowe cele i treści nauczania ujmują problematykę edukacji ekologicznej holistycznie, a ich zakres i poziom trudności dostosowane zostały do wieku, potrzeb oraz możliwości poznawczych uczniów poszczególnych etapów edukacyjnych. Realizacja przedmiotowych zagadnień powinna polegać na uwrażliwieniu uczniów na sprawy dziejące się w ich najbliższym otoczeniu oraz w wymiarze globalnym, jak też opierać się na stosowaniu przez nauczycieli aktywizujących metod nauczania, o których doborze decyduje nauczyciel.

Podsumowując powyższe, pragnę zaznaczyć, że Ministerstwo Edukacji Narodowej podziela stanowisko I Ogólnopolskiego Kongresu Recyklingu dotyczące wagi edukacji ekologicznej w szkołach i dziękuje za gotowość Państwa uczestników do jej wspierania.

Z poważaniem,

DEPARTAMENT
JAKOŚCI EDUKACJI
Małgorzata Szymbalska
DYREKTOR